

راهنمای گردشگری مشهد

همراه مختصری از

تاریخچه‌ی احداث هتل بین‌المللی قصر

با مقدمه :

دکتر علی‌رضا سزاوار

به قلم :

محمد باقر شکوری

تابستان ۱۳۹۹

سرشناسه :	شکوری نجفی، محمدباقر، ۱۳۵۷-، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور:	راهنمای گردشگری مشهد: همراه با مختصری از تاریخچه‌ی احداث هتل بین‌المللی قصر / به قلم محمدباقر شکوری؛ با مقدمه علیرضا سزاوار.
مشخصات نشر:	مشهد: سخن گستر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری:	۲۰۰ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷۹-۲۶-۶
وضعیت فهرست‌نویسی:	فپیا
موضوع:	مشهد -- راهنماها
موضوع:	Mashhad (Iran) -- Directories
موضوع:	هتل بین‌المللی قصر مشهد
موضوع:	زیارتگاه‌های اسلامی -- ایران -- مشهد
موضوع:	Islamic shrines -- Iran -- Mashhad
موضوع:	مشهد -- سیرو سیاحت
موضوع:	Mashhad (Iran) -- Description and travel
شناسه افزوده:	سزاوار، علیرضا، ۱۳۴۹-، مقدمه‌نویس
رده بندی کنگره:	DSR۲۱۲۱
رده بندی دیویی:	۹۵۵/۸۲۲۰۴۲
شماره کتابشناسی ملی:	۶۲۴۳۹۵۴

راهنمای گردشگری مشهد

همراه با مختصری از

تاریخچه‌ی احداث هتل بین‌المللی قصر

مقدمه: دکتر علیرضا سزاوار

به قلم: دکتر محمدباقر شکوری

مجری طرح: کانون آگهی و تبلیغات حرفه / ۲۴۶۴ ۳۷۶۴ - ۵۱

ناشر: سخن گستر / ۳۸۴۳ ۹۹۵۵ - ۵۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷۹-۲۶-۶

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۹

لیتوگرافی دیجیتال: سارنگ اسکنر / ۰۹۱۵ ۵۲۰ ۷۹۹۰

چاپ: دقت / ۳۳۱۲ ۵۰۵۲ - ۵۱

صحافی: پارسیان / ۳۲۶۲ ۵۴۴۵ - ۵۱

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان (برای میهمانان هتل بین‌المللی قصر رایگان)

هتل بین‌المللی قصر سفارش دهنده، حامی و مالک تمامی امتیاز اثر حاضر است، لذا هرگونه اقتباس و کپی برداری از تمام و یا حتی بخشی از آن منوط به اخذ اجازه‌ی کتبی از هتل بین‌المللی پنج ستاره ممتاز قصر است.

فهرست

۹ ..... مقدمه

۱۳ ..... ۱ / پیشینه‌ی مشهد

۲۹ ..... ۲ / آشنایی با حرم مطهر

۵۵ ..... ۳ / آئین‌ها و مراسم حرم مطهر

۶۵ ..... ۴ / جاذبه‌های زیارتی و مذهبی

۷۳ ..... ۵ / جاذبه‌های فرهنگی و هنری

۱۰۹ ..... ۶ / جاذبه‌های طبیعی و گردشگری

۱۵۷ ..... ۷ / سوغات و مراکز خرید

۱۷۷ ..... ۸ / هتل قصر، از دیروز تا امروز

www.ketab.ir

مقدمه

حدود ده سال پیش بود که روزی مطلع شدم سفیر استرالیا در ایران، میهمان هتل مان شده، از طریق مدیر بخش تشریفات پیشنهاد دادم همدیگر را ببینیم و گپی بزنیم. بلافاصله استقبال کرد و همان روز در دفتر کارم او را به گرمی پذیرفتم و چندین ساعت به صحبت و تبادل نظر گذرانیدیم. در خلال صحبت‌ها، من مانند همیشه به دنبال کسب اطلاعات در مورد گردشگری و شیوهی ارائه خدمات این حوزه در کشورهای پیشرفته و گردشگرپذیر دنیا از جمله استرالیا بودم، بنابراین به محض اینکه پیشنهاد ارائه‌ی ویزا برای مسافرت به کشور متبوعش را مطرح کرد، با کمال میل قبول کردم و کمتر از دو ماه بعد همراه خانواده عازم سفری یک ماهه به استرالیا شدم.

مطابق اغلب سفرها با رویکرد ارتقای سطح کیفی خدمات هتل خودمان و اینکه ببینم چه فعالیت‌های جدیدی نیاز است تا به میهمانان ارائه دهیم، به توصیه اکید مرحوم پدرم، حاج محمود سزاوار بندی، بنیانگذار هتل بین‌المللی قصر و پدر صنعت هتلداری ایران، همواره اقامت در بهترین هتل‌ها بوده است. در استرالیا هم تمام مدت اقامت را در شهرهای مختلف و هتل‌های پنج‌ستاره سپری کردم. نکاتی را که به ذهنم می‌رسید بلافاصله یادداشت می‌کردم تا به محض برگشتن، برنامه‌ریزی و اجرای عملیاتی آن در هتل قصر کلید بخورد.

از جمله مواردی که به عنوان نمونه همراه خود به ایران آوردم، راهنمای گردشگری سیدنی بود؛ کتابچه‌ای مختصر و مفید با تصاویر رنگی و چاپی با کیفیت که در آن جاذبه‌های تفریحی و تاریخی سیدنی و اطراف آن معرفی شده بود.

پس از بازگشت، نمونه را در اختیار تیم مشاوران تبلیغی هتل قرار دادم تا مشابه آن برای شهر مشهد تولید شود. به عنوان نخستین گام باید نمونه‌های مشابهی را که پیشتر در این زمینه تولید شده بود، گردآوری می‌کردیم. متوجه شدیم سازمان میراث فرهنگی استان خراسان رضوی، شهرداری مشهد و نیز برخی ناشران بخش خصوصی در این

زمینه فعالیت‌ها و تولیداتی داشته‌اند، اما طبیعتاً رویکردی که ما به دنبالش بودیم، در آنها لحاظ نشده بود. کتابچه‌هایی که بخش دولتی منتشر کرده، اغلب مناسبتی و احتمالاً برای رفع تکلیف اداری چاپ شده بود. تولیدات بخش خصوصی هم نسبتاً قدیمی بود و بسیاری از اطلاعات یا اساساً در آن قرار نداشت، یا به صورت کامل بدان‌ها پرداخته نشده بود. علاوه بر این‌ها اولویت مطالب هم از دیدگاه گردشگری و اهمیتی که او به موضوعات می‌دهد مورد توجه واقع نشده بود، نکته‌ای که ما در هتل و تعامل با میهمان بدان دست یافته بودیم.

علاوه بر تمام موارد مذکور، موجودی چاپی کتابچه‌های قبلی هم یا بالکل تمام شده بود، یا آنهایی هم که موجود بود شیوهی مناسبی برای عرضه نداشت؛ در نهایت اگر هم پیدا می‌شد و یا در دسترس مخاطب قرار می‌گرفت، اغلب آنها بایستی خریداری می‌شد و این چندان مطلوب میهمانان نبود.

بر این اساس، تصمیم بر آن شد دقیقاً مشابه نمونه‌ی راهنمای گردشگری سیدنی، کار تولید محتوا، آغاز و پس از آن برای انجام فاز طراحی در اختیار تیم طراحان گرافیک قرار بگیرد. ما قصد آن، کتابچه‌ای شد که به صورت دوزبانه جاذبه‌های گردشگری مشهد و اطراف آن معرفی می‌همانان هتل، ضمن بهره‌مندی رایگان از آن می‌توانستند پس از آشنایی با هر مکان و جاذبه گردشگری، نسبت به خرید تور یک‌روزه یا بازدید از آن هم، از آژانس مسافرتی هتل اقدام کنند.

این کتابچه در طی حدود ده سال گذشته، بارها و بارها تجدید چاپ شد و طی این مدت با اعمال سلیقه میهمانان و البته همکاران روابط عمومی هتل، تغییرات و ویرایش‌هایی نسبتاً اندک، در آن صورت گرفت.

از حدود دو سال قبل، بنا به برخی ملاحظات، احساس کردیم این کتابچه نیاز به ویرایش اساسی، بازویسی کلی و تبدیل شدن به کتابی مستقل دارد. از جمله مواردی که طی این چندین سال تغییر کرده بود، بزرگتر شدن مشهد و توسعه‌ی زیرساخت‌های شهری در آن همچون احداث و بهره‌برداری از خط یک و دو و علاوه بر آن در دست احداث بودن خطوط سه و چهار مترو بود که دسترسی به نقاط مختلف شهری را برای گردشگران بسیار راحت و سریع انجام می‌دهد. همچنین افزایش چشمگیر مراکز خرید و مجتمع‌های تجاری که برخی از آنها شاید جزو بهترین و مدرن‌ترین مراکز خرید کشور باشند، روند صعودی تعداد بناهای ثبت شده در فهرست آثار ملی ایران از جمله خانه‌های تاریخی متعدد، توجه بیشتر به امکان گردشگری طبیعی از طریق مرمت و بازسازی آنها و ایجاد امکانات رفاهی برای جلب نظر گردشگران و حتی احداث اقامتگاه‌های بومگردی در مجاورت آنها، دیگر موارد تغییر یافته طی ده سال اخیر بود.

به علاوه همانطور که زیرساخت‌های گردشگری زیارت در مشهد توسعه‌ی قابل ملاحظه‌ای یافته، رویکردهای نوین نسبت به اشکال مختلف گردشگری هم، طی این

مدت مغفول نمانده بود؛ مواردی همچون احداث پارک‌های آبی متعدد، رستوران‌های مطرح و بنام، سوغاتی‌هایی همچون زعفران، نبات و صنایع دستی مختلف که اغلب به صورت برندسازی شده و در نمایندگی‌های مجلل عرضه می‌شود، مبین برنامه‌ریزی برای افزایش درآمد حوزه گردشگری از منظر سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان دولتی و به تبع آن فعالان اقتصادی بخش خصوصی است که البته هنوز هم با نقطه مطلوب مورد نظر فاصله‌ای نسبتاً طولانی باقی است.

این تغییرات محیطی و زمینه‌ای، ما را بر آن داشت تجدید نظری اساسی در محتوای تولیدی ده ساله کنیم که با شرایط امروز مشهد و گردشگری آن منطبق‌تر باشد.

با استقبال قابل توجه میهمانان هتل، از بخش مصور کتابچه قدیمی که مراحل ساخت هتل بین‌المللی قصر در آن آمده بود، چند سال قبل تاریخچه احداث و توسعه هتل، در قالب انجام مصاحبه‌های اینجانب با آقای حسن احمدی فرد، به صورت کتابی جداگانه با عنوان «چگونه یک برند شدیم؟» منتشر شد، اما احساس کردم در کتاب «راهنمای گردشگری مشهد» هم به عنوان بخشی از هویت شهری، برای میهمانان هتل خوشایند است در کنار آشنایی با آثار تاریخی که برخی از آن‌ها کمتر از یکصد سال قدمت دارند، با تاریخچه هتلی پیشگام هم آشنا شوند که طی حدود نیم قرن گذشته، لحظه‌ای از بهتر شدن دست برنداشته و در هر لحظه با ارتقای سطح ارائه خدمات، پیش از بیان نیاز از طرف میهمان، خود در جهت رضایتمندی بالاتر و بلکه مشعوف شدن و وفاداری مشتریانش اقدام کرده است.

نسخه قدیمی راهنمای گردشگری مشهد به صورت دوزبانه فارسی و انگلیسی منتشر شده بود که با توجه به رشد چشمگیر تعداد میهمانان از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس طی سال‌های اخیر، نیاز به ترجمه عربی این راهنمای گردشگری هم احساس شد. بنابراین در نهایت مقرر گردید، کتاب به صورت سه جلد جداگانه و در قالب زبان‌های عربی، انگلیسی و البته فارسی منتشر تا نیاز همه‌ی میهمان هتل با هر ملیت و زبان تأمین شود.

در خلال تولید محتوا برای کتاب، متوجه شدیم هرچند به همت معاونت‌ها و ادارات مختلف آستان قدس رضوی، اطلاعات و منابع کاملی از تاریخچه حرم مطهر و معرفی جاذبه‌های آن به عنوان قطب زائرپذیر کشور و رکن اصلی گردشگری مشهد گردآوری شده، اما تاکنون تلاشی در خور، برای انتشار «راهنمای گردشگری حرم مطهر رضوی» انجام نشده، بخصوص خلاء کتابچه‌ی راهنمایی که عامه‌پسند باشد و بتواند برای مخاطبان از هر قشر و فرهنگ مفید فایده قرار گیرد به شدت احساس می‌شود. لذا تولید این کتاب را هم در دستور کار قرار داده، امیدواریم طی ماه‌های آینده، شاهد انتشار آن هم باشیم.

در پایان لازم می‌دانم از آقای دکتر محمدباقر شکوری که با تلاش و جدیت تمام در

تولید محتوای این کتاب نهایت سعی و تلاش خود را به کار بستند، سپاسگزاری کنم. همچنین از هنرمندان گرافیست کانون تبلیغاتی حرفه که این محتوا را به بهترین شکل آراستند و به طبع رساندند هم تشکر می‌کنم.

از همه میهمانان عزیز و گردشگران گرانقدر تقاضا دارم ما را از نظرات ارزشمند خود بهره‌مند سازند تا علاوه بر اینکه بتوانیم در جهت اعتلا و غنای بیشتر این کتاب در چاپ‌های آتی گام برداریم، موجبات رضایت بیشتر شما عزیزان فراهم گردد.

دکتر علیرضا سزاوار

مدیرکل هتل بین‌المللی پنج‌ستاره ممتاز قصر

تابستان ۱۳۹۹